

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 8

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

A nyári lúd (vadlúd)

Egyetlen fészkelő lúdfajunk a nyári lúd (*Anser anser*), közismertebb nevén vadlúd. Ez a faj a madarak osztályának a lúdalakúak (*Anseriformes*) rendjébe, ezen belül a récefélék (*Anatidae*) családjába tartozik.

Tollazata szép szürke, ezért az Alföldön szőke libának is nevezik, csőre és lábai hússzínűek. Hangja az ismert gágogás, pontosan ugyanaz, amit a faluszéleken hallhatunk a csapatokban legelő leszármazottaktól, a háziasított alfajához tartozó házi libáktól.

A vízparthoz közeli, nyílt élőhelyeket kedveli. Magyarországon a tavak és mocsarak nádasaiban, gyékényeseiben költ. Fontosabb fészkelőterületei a Hortobágy, a Kis-Balaton, a Velencei-tó és a Fertő tó, valamint a kiterjedtebb halastórendszerek. Egyik rokon faja, a vetési lúd (*Anser fabalis*) inkább a Dunántúlon látható nagyobb számban, másik, a nagy lilik (*Anser albifrons*) pedig az Alföld tágas legelőin fészkel. Napközben kisebb-nagyobb csapatokban legelnek, alkonyatkor pedig a vízre húznak, ahol az éjszakát töltik. A nagy gyülekezőhelyeken, például a tatai Öreg-tavon, a Velencei-tó menti Dinnyés-Fertőn vagy a Hortobágy nagy halastavain több tízezer nagy madár is együtt éjszakázhat. Reggel egyszerre kelnek fel, nagy gágogással keringenek egy ideig a víz felett, majd csapatokra szakadozva elindulnak a táplálkozóterületek felé.

Vonulásukkor nagy csapatokban járnak, jellegzetes 'V' alakban repülnek. Európai elterjedési területének különálló populációi eltérő helyeken telelnek. Az izlandi és skóciai állomány a Brit-szigeteken telel, a Norvégia partmenti részén, Dél-Svédországban és az Északi-tenger menti országokban költök, valamint a balti, lengyel, cseh és osztrák területek populációi a mediterrán régiót célozzák meg, eljutnak Algériáig, Tunéziáig (Ichkeul-tó). A Fekete-tenger vidéki állomány nagyrészt helyben marad. Enyhe teleken a kárpát-medencei állomány is helyben marad, keményebb teleken ezek is a mediterrán régióba vándorolnak. Nyugat-Európa tengerparti élőhelyein helyben telelő madár a bütykös alsólúd is.

A nyári lúd a különböző veszélyeztető tényezők miatt már 1949 óta védelem alatt áll Magyarországon, bár sok környező országban vadászható. Védelmét fészkelő-, vonuló-, pihenő-, táplálkozó és telelőhelyeinek kíméletével, a nádatartás mellőzésével (avas nád hagyása), mesterséges fészkekalapok kialakításával, intenzív dúvad gyérítéssel (róka), a fajkeveredés megakadályozásával próbálják segíteni. Az esősebb évszakokban szabadabban mozognak, de az aszályos, nyári időszakban a vizes élőhelyek környéke kínál számukra megfelelő pihenő-, táplálkozó- és ivóterületet, ezért ilyenek létesítése jó védelmi eredményeket hoz.

(A Pannon Enciklopédia, a wikipedia.org vonatkozó szócikkei, valamint Faragó Sándor *Vadászati állattan* c. tankönyve alapján)

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Milyen magyar elnevezései léteznek az *Anser anser* latin néven számontartott madárfajnak a szöveg alapján?

3 pont

2. Hol fészkel a vetési lúd?

- a. Az Alföldön.
- b. A Dunántúlon.
- c. A Hortobágyon.
- d. A Velencei-tónál.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

3. Hol töltenek egy enyhe telet a különböző területeken fészkelő lúdpopulációk? Írj két-két populációt mindhárom telelési lehetőséghez a szövegben felsoroltak alapján!

1) A Brit-szigeten telelnek:

2) A mediterrán régióba vándorolnak:

3) Helyben maradnak:

6 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések a szöveg alapján? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. A vadlúd és a házi lúd hangja megegyezik.		
b. A lúdcsapatok nappali táplálékszerzése a gyülekezőhelyként számontartott tavakban zajlik.		
c. A vadludak jellegzetes libasorban (egy vonalban, egymás mögött) repülnek.		
d. A vadlúd egész Európában védett madár.		
e. A vadludak védelmében gyérítik a rókaállományt.		

5 pont

5. Társítsd a következő állóvizek nevét a vadludak életében betöltött szerepükkel! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovatába!

1. Kis-Balaton	a. A mediterrán régióba vándorló lúdpopulációk egyik tunéziai célállomása
2. Öreg-tó	b. A partvidéken lévő országokban télire elvándorló vadludak költenek
3. Északi-tenger	c. A nyári ludak egyik kedvelt fészkelőhelye
4. Ichkeul-tó	d. A partvidéken helyben maradó vadludak költenek
5. Fekete-tenger	e. A vadludak jelentős gyülekezőhelye Tatán

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5 pont

6. Ha te állatvédő lennél, milyen lépéseket tehetnél a vadludak védelmében? Válaszodat fejtsd ki 4–5 mondatban a szöveg alapján!

7 pont

B.

1. Az alábbi mondatokban aláhúzott névmások az előzmények alapján értelmezhetők. Írd ki a szövegből azt a részt, amelyből kiderül a jelentésük!

... ezen belül a récefélék (*Anatidae*) családjába tartozik.

... keményebb teleken ezek is a mediterrán régióba vándorolnak

... ilyenek létesítése jó védelmi eredményeket hoz.

6 pont

2. Keresd meg a szövegben azokat a képzett igéket, amelyek egy szóba sűrítik az alábbi igés kifejezéseket!

- a. tölti az éjszakát: _____
- b. tölti a telet: _____
- c. (rendszeresen) rakja a fészket: _____

6 pont

3. A következő mondatban a *kemény* szó egy ellentétes értelmű szavával (antonimájával) együtt szerepel:

„**Enyhe** teleken a kárpát-medencei állomány is helyben marad, **keményebb** teleken ezek is a mediterrán régióba vándorolnak.”

Melyik szótári jelentésben fordul elő a *kemény* szó az idézett mondatban? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. a nyomásnak, megmunkálásnak ellenálló, merev
- b. szilárd halmazállapotú
- c. a szokottnál nehezebb, zordabb, durvább, rosszabb
- d. kitartó, határozott, szívós

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

4. Húzd alá az alábbi mondatok mindegyikében azt a teljes névszói szerkezetet, amely az igéhez alanyként kapcsolódik!

A nagy gyülekezőhelyeken [...] több tízezer nagy madár is együtt éjszakázhat.

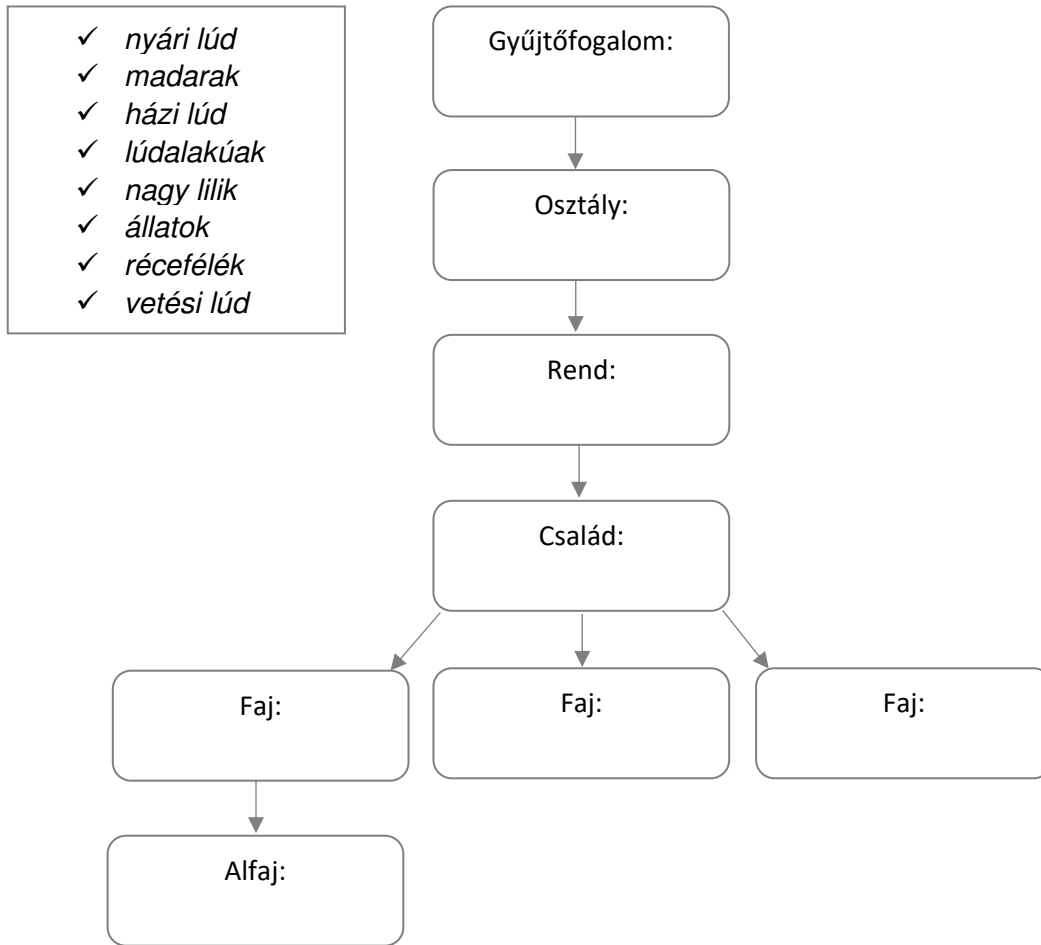
Európai elterjedési területének különálló populációi eltérő helyeken telelnek.

Enyhe teleken a kárpát-medencei állomány is helyben marad,

keményebb teleken ezek is a mediterrán régióba vándorolnak.

4 pont

5. Írd be az ábra megfelelő dobozaiba az alábbi listán szereplő szavakat, kifejezéseket!

4 pont

6. Folytasd az alábbi mondatokat! A folytatásnál vedd figyelembe a megadott kötőszót és a szöveg tartalmát!

a. A nyári lúd 1949 óta védelem alatt áll Magyarországon, mivel _____

c. A nyári lúd 1949 óta védelem alatt áll Magyarországon, noha _____

d. A nyári lúd 1949 óta védelem alatt áll Magyarországon, ezért _____

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Áprily Lajos: Vadlúd voltam

*Valamikor vadlúd voltam,
vadludakkal vándoroltam.
Nagy tavakért lelkesültem,
tengeren is átrepültem.*

*Őszi fényben és homályban
fel-feltámad régi vágyam:
társaimmal útrakelni,
fényt és felhőt úszva szelni.*

*Majd ha végem itt elérem,
Vadlúd-formám visszakérem.
Jóbarátok, ismerősök,
hogyha jönnek bíbor őszök,*

*nézzetek fel majd az égre,
égen úszó vadlúd-ékre,
s ezt mondjátok eltűnődve:
újra vadlúd lett belőle,*

*s most ott száll a V-seregben,
hangja szól a fellegekben.*

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Milyenek látja a lírai én a vadludak életét? Mutasd be a versben ábrázolt életformát 2–3 mondatban!

5 pont

2. Miért éppen ősszel kezd el a beszélő a vadlúd-lét után vágyakozni? Válaszodat fejtsd ki 2–3 mondatban!

5 pont

3. Értelmezd 4–5 mondatban a következő sorokat: „*Majd, ha végem itt elérem/ Vadlúd-formám visszakérem.*”!

5 pont

